

Маніпулятивні методи в проєкції на інтернет-комунікацію

Голуб Зоряна

Кафедра прикладної лінгвістики, Національний університет «Львівська політехніка», вул. Степана Бандери, 12, м. Львів, Україна,
E-mail: zorianaholub@yahoo.com

Abstract – This paper is focused on the phenomenon of manipulation and the peculiarities of its usage in the Internet with the aim to influence the behavior and way of thinking of the recipient.

Keywords: manipulation, manipulation methods, the Internet, psychological influence.

I. Вступ

У сучасному світі для досягнення політичних, економічних цілей застосовуються маніпулятивні технології. В Інтернеті, фактично, інтегровані всі засоби інформації, тому його використовують для масштабних маніпулятивних операцій. Оскільки явище маніпуляції має негативний характер, все більше з'являється потреба в її виявленні.

II. Основна частина

Проблемою з'ясування природи маніпуляції і її визначенням, займалися Р. Гудін, Дж. Рудінов і Є. Л. Доценко. В основу своїх визначень Доценко поклав базові семи, які виділив, проаналізувавши визначення інших науковців. Маніпуляція – це психологічний вплив, ціллю якого є в супереч волі об'єкта маніпуляції породити в ньому визначені маніпулятором наміри [1].

Основними ознаками маніпуляції є: психологічний вплив, таємний характер, елементи спонукання, майстерність дій, використання для досягнення цілей [3], застосування психологічної переваги, вплив на критичне мислення.

В сучасному інформаційному суспільстві обмін знаннями все більше відбувається в Інтернеті. З огляду на це, Інтернет вже вийшов за межі поняття «засіб спілкування», і доречніше про нього говорити, як про сферу спілкування [2].

Останнім часом через велику кількість інформаційних каналів, доступність і масовий характер Інтернету, він став ідеальною платформою для здійснення маніпуляцій.

За Доценком методи маніпуляції в міжособистісних стосунках:

1. Перекручування інформації
 - 1.1. підтасування фактів
 - 1.2. зміщення понять по семантичному полю

2. Замовчування інформації
 - 2.1. замовчування певних тем
 - 2.2. часткове висвітлення
3. Будова інформаційного повідомлення
 - 3.1. неструктурована інформації великого об'єму
 - 3.2. уривчаста інформація малими порціями
4. Компонування тем
5. Момент подачі інформації
6. Фонові чинники

Внаслідок перенесення маніпулятивних методів з сфери спілкування і традиційних мас-медіа у соціальні мережі, виникають такі явища як флуд, флейм, бамп і т.п. Між вищепереліченими методами і реаліями інтернет-спілкування можна прослідкувати чіткий зв'язок:

- підгасування фактів – тролінг;
- зміщення понять по семантичному полю – оффтопик, флейм;
- неструктурована інформації великого об'єму – флуд, оверквотинг;
- конпонування тем – кроспостинг, вайп, бамп;
- часткове висвітлення – холівар
- момент подачі інформації – некропост.

Висновки

Маніпуляцію свідомістю, переважно використовують з негативною, корисливою метою, тому розроблення методів її виявлення і протидії є актуальним. Через використання Інтернету для обміну інформацією, виникають нові прояви маніпуляції. Програмні засоби, які помічатимуть семантичні конструкції з маніпулятивним змістом; надмірне вживання інвективної лексики, посилань і цитат в повідомленнях; фонове перевантаження сторінки, на якій розміщена інформація; графічні символи, які служать для неявного нав'язування суб'єктивної оцінки і т.п., – дозволять оперативно й ефективно виявляти маніпуляцію.

Література

1. Доценко Е. Л. Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита / Е. Л. Доценко. – М., 1996. – 344 с.
2. Пружинин Б. И. Новые информационные технологии и судьбы рациональности в современной культуре (материалы „круглого стола“) // Вопросы философии: Научно-теоретический журнал. – 2003. – Вып.12. – С. 3–8.
3. Goodin, Robert E. Manipulatory Politics. New Haven, Conn.: Yale University Press, 1980.
4. Rudinow, Joel, “Manipulation,” Ethics, vol. 88, no. 4, 1978, pp. 338–347